การศึกษาค่าความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ในแบบจำลอง SWAT เพื่อใช้ในการประเมินปริมาณน้ำท่าลุ่มน้ำแม่กลอง

The Study of parameter sensitivity of SWAT model for runoff simulation in Maeklong River Basin.

แพรววดี หงษาวง[1], เรวดี สามสาลี[1]
เกศวรา สิทธิโชค[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตั้งค่าแบบจำลอง SWAT และประเมินค่าความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ที่ใช้ในแบบจำลอง SWAT สำหรับใช้ในการประเมินปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองข้อมูลหลัก ได้แก่ ข้อมูลความสูงเชิงพื้นที่ แผนที่ดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะการใช้ที่ดิน และลักษณะสภาพอากาศในพื้นที่ศึกษา ได้ถูกนำเข้าสู่แบบจำลองและประเมินปริมาณน้ำท่าเบื้องต้น จากนั้นผลที่ได้จากแบบจำลอง SWAT จะถูกนำเข้าสู่โปรแกรม SWAT-CUP ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ตรวจสอบค่าความอ่อนไหวและปรับเทียบค่าสัมประสิทธิ์ของพารามิเตอร์ที่ใช้ในแบบจำลอง SWAT ผลการศึกษาพบว่า พารามิเตอร์ที่มีความอ่อนไหวมากที่สุด 5 อันดับแรกอยู่ในกลุ่มของตัวแปรน้ำใต้ดิน และกลุ่มของตัวแปรของหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา ได้แก่ ระยะเวลาการไหลของน้ำใต้ผิวดิน (GW_DELAY.gw), ค่าความลาดเทของระดับน้ำใต้ผิวดิน (SLSOIL.hru), เวลาการไหลซึมออกของน้ำในแนวระนาบชั้นใต้ผิวดิน (LAT_TTIME.hru), ค่าระดับความลึกของน้ำในชั้นน้ำบาดาลระดับตื้น (GWQMN.gw) และค่าความลาดชันในแต่ละหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา (HRU_SLP.hru), ตามลำดับ โดยพารามิเตอร์ทั้งหมดนี้แสดง ค่า P-Value ที่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และค่า T-Stat ที่สูงที่สุด ซึ่งผลจาการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับเทียบแบบจำลองเพื่อประเมินปริมาณน้ำท่าของพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองได้ต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : SWAT,การประเมินปริมาณน้ำท่า,ลุ่มน้ำแม่กลอง,SWAT-CUP

Abstract

The aims of this study were to set up the SWAT model and estimate its parameter sensitivity for runoff simulation in Maeklong River Basin. Input data; digital elevation map (DEM), soil, land use and weather data, were introduced to the model and simulated runoff was initially developed. The generated runoff was then forced to SWAT-CUP program which was used for model sensitivity and calibration processes for SWAT model. Results revealed that the most 5 sensitive parameters were in the groundwater and hydrologic response units groups that were groundwater delay (GW_DELAY.gw),slop length for lateral subsurface flow (SLSOIL.hru), lateral flow travel time (LAT_TTIME.hru), threshold depth of water in the

[1]นิสิตปริญญาตรี ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
[2]อาจารย์ที่ปรึกษาภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

shallow aquifer required for return flow to occur (GWQMN.gw) andaverage slope steepness (HRU_SLP.hru). These parameters gave the P-value closest to zero and highest maximum value of T-Stat. The results of this study could be further used for SWAT mode calibration to simulate runoff in Maeklong River Basin in the future.

Keyword : SWAT, runoff simulation, Maeklong River Basin, SWAT-CUP

1. บทนำ

แบบจำลอง Soil and water assessment tool (SWAT) เป็นแบบจำลองประเภทการกระจายค่าสัมประสิทธิ์พารามิเตอร์ (distributed-parameter model) ถูกพัฒนาโดย Arnold et al. ในปี ค.ศ. 1983 ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินปริมาณน้ำท่าและปริมาณตะกอนภายในพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดใหญ่ โดยสามารถคำนวณเป็นรายวันต่อเนื่องตามระยะเวลาที่ยาวนานได้ แบบจำลอง SWAT อาศัยข้อมูลเชิงกายภาพโดยมีส่วนประกอบหลักๆได้แก่ ข้อมูลด้านภูมิอากาศ ด้านอุทกวิทยา ด้านอุณหภูมิ คุณสมบัติดิน และด้านการจัดการที่ดิน โดยการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย (Arnold et al., 2005) แบบจำลอง SWAT ได้ถูกนำมาใช้สำหรับการประเมินปริมาณน้ำของลำน้ำในพื้นที่ต่างๆ ตามสภาพทางภูมิศาสตร์และเงื่อนไข ซึ่งมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน (วิโรจน์และเอกสิทธิ์, 2555; สุวิทย์และสุภักดิ์,2556; Hoanh et al., 2010; Ayana et al., 2012) อย่างไรก็ตามก่อนที่แบบจำลอง SWAT จะถูกนำมาใช้ในงานจำเป็นต้องมีการตรวจสอบค่าความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) เพื่อให้ทราบถึงค่าพารามิเตอร์ที่มีความสำคัญต่อพื้นที่ศึกษานั้นๆ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้มีการใช้โปรแกรม SWAT Calibration and Uncertainty Program (SWAT-CUP) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบค่าความอ่อนไหวของสัมประสิทธิ์พารามิเตอร์ที่ถูกใช้ในแบบจำลอง SWAT (Abbaspout, 2012) มาใช้ในการตรวจสอบพารามิเตอร์ที่มีความอ่อนไหวต่อพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง เพื่อที่จะนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับเทียบแบบจำลองให้ได้ผลของปริมาณน้ำท่าที่แม่นยำมากยิ่งขึ้นต่อไป

2.วิธีการดำเนินการ

2.1 พื้นที่ศึกษา

ลุ่มน้ำแม่กลองเป็นลุ่มน้ำขนาดใหญ่ในประเทศไทย ที่มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 30,171.24 ตารางกิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดตาก อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และจังหวัดเพชรบุรี สามารถแบ่งตามสภาพภูมิประเทศได้เป็น 2 บริเวณ คือบริเวณลุ่มน้ำแม่กลองตอนบนและตอนล่าง โดยเขตลุ่มน้ำแม่กลองตอนบน มีลักษณะสภาพภูมิประเทศเป็นที่สูง และทางตอนล่าง เป็นเขตที่ราบ ลุ่มน้ำแม่กลอง เกิดจากแม่น้ำสาขาที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแควน้อย ไหลมาบรรจบกันกลายเป็นแม่น้ำแม่กลอง มีทิศทางการไหลจาก

ทิศเหนือลงมาทิศใต้มีความยาวของแม่น้ำประมาณ 589 กิโลเมตร โดยเริ่มนับจากต้นน้ำของแม่น้ำแควใหญ่สิ้นสุดที่ปากแม่น้ำแม่กลองที่จังหวัดสมุทรสงคราม (สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร, 2555) โดยลักษณะลุ่มน้ำแม่กลองแสดงดัง**รูปที่ 1**

รูปที่ 1 พื้นที่ศึกษาลุ่มน้ำแม่กลอง

2.2 การจัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมและรวบรวมเพื่อใช้ในแบบจำลองมีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ 1.ข้อมูลเชิงพื้นที่ 2.ข้อมูลสภาพอากาศ 3.ข้อมูลปริมาณน้ำท่าที่ได้จากการตรวจวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data)

ข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมข้อมูลในส่วนของข้อมูลเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง ได้แก่แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (Digital Elevation Map: DEM), ขอบเขตลุ่มน้ำ (Watershed dataset), เส้นลำน้ำ (Stream data base), ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use) และข้อมูลดิน (Soil)

2.2.1.1 แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (Digital Elevation Map: DEM)

แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข ได้จากการรังวัดความสูงหรือจุดระดับความสูงที่เป็นตัวแทนของภูมิประเทศ มีการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล และการนำเสนอแบบจำลองในรูปแบบต่างๆ เช่น การสร้างแบบจำลองสามมิติ (3D) แบบจำลองสามมิติเสมือนจริง ชนิดไฟล์ที่ต้องจัดเตรียมเป็นไฟล์กริดเซลล์ แสดงค่าระดับความสูงต่ำภูมิประเทศของพื้นที่โครงการ **รูปที่2** แสดงระดับความสูงในพื้นที่ลุ่มน้ำ

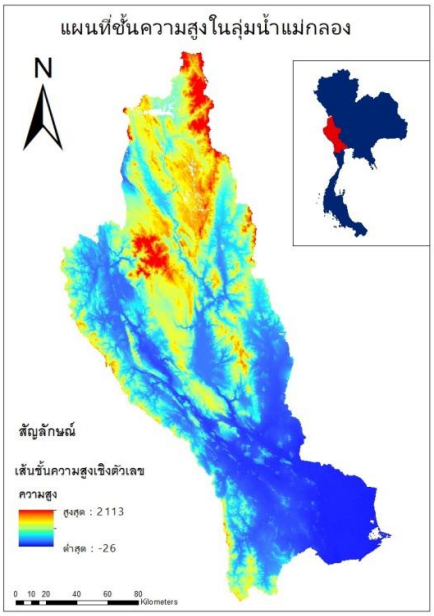

รูปที่ 2 แสดงระดับความสูงในพื้นที่ลุ่มน้ำ

2.2.1.2 ขอบเขตลุ่มน้ำ (Watershed dataset) และเส้นลำน้ำ (Stream data base)

ข้อมูลขอบเขตลุ่มน้ำสามารถใช้ไฟลล์กริดเซลล์หรือรูปทรงโพลีกอน แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะถูกนำไปซ้อนทับกับไฟล์ข้อมูล DEM ไฟล์ข้อมูลเส้นลำน้ำจะอยู่ในรูปของเส้นโพลีลาย แสดงเส้นแนวลำน้ำที่จะนำไปซ้อนทับลงบนไฟล์ข้อมูล DEM เพื่อกำหนดกริดเซลล์ที่เป็นลำน้ำ **รูปที่ 3** แสดงขอบเขตลุ่มน้ำและเส้นลำน้ำ

รูปที่ 3 แสดงขอบเขตลุ่มน้ำ เส้นลำน้ำ สถานีอุตุนิยมวิทยา และ สถานีตรวจวัดน้ำท่า

2.2.1.3 ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use)

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินหมายถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ดิน ซึ่งเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่กระทำการต่อทรัพยากรที่ดินต่างๆ การใช้ที่ดินอาจจะเป็นการใช้ที่ดินในปัจจุบัน หรือในอนาคตก็ได้ (ดุสิต,2530) ไฟล์ที่ใช้เป็นไฟล์กริดเซลล์หรือรูปทรงโพลีกอนแสดงแผนที่การใช้ที่ดิน ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะ (Attribute) ที่สามารถนำไปใช้ในการ Reclassify ให้เข้ากับชุดฐานข้อมูลของ ArcSWAT สำหรับพื้นที่ในประเทศไทยผู้ใช้ต้องจัดทำตารางเชื่อมโยงข้อมูลกับแผนที่การใช้ที่ดิน **รูปที่ 4** แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

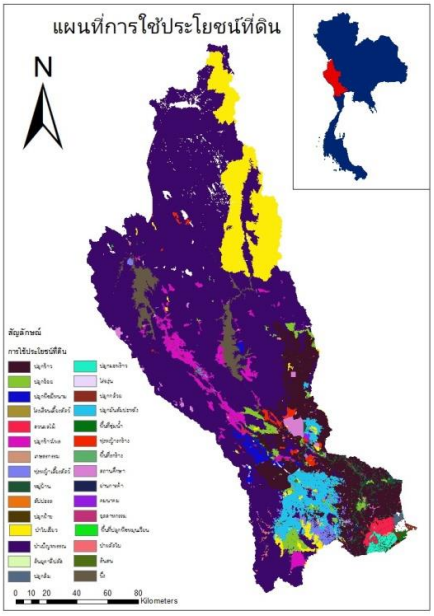

รูปที่ 4 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.2.1.4 ข้อมูลดิน (Soil)

ไฟล์ที่ใช้เป็นไฟลล์กริดเซลล์หรือรูปทรงโพลีกอน แสดงแผนที่ชนิดดินซึ่งจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ ที่สามารถนำไปใช้ในการ Reclassify ให้เข้ากับชุดฐานข้อมูลของ ArcSWAT สำหรับพื้นที่ในประเทศไทยผู้ใช้ต้องจัดทำตารางเชื่อมโยงข้อมูลกับแผนที่ชนิดดิน โดยข้อมูลกลุ่มชุดดินที่นำมาใช้เป็นแบบ Global ซึ่งสามารถดาวโหลดจาก http://www.waterbase.org. **รูปที่ 5** แสดงกลุ่มชุดดิน

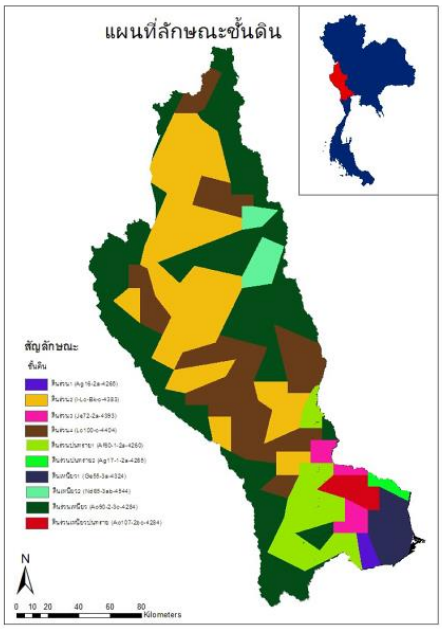

รูปที่ 5 แสดงกลุ่มชุดดิน

2.2.2 ข้อมูลสภาพอากาศ (Weather Data)

ข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมข้อมูลในส่วนของข้อมูลภูมิอากาศ ได้แก่ อุณหภูมิต่ำสุด, อุณหภูมิสูงสุด, ความเร็วลม, ความชื้นสัมพัทธ์, ปริมาณฝนตก โดยรวบรวมข้อมูลจากสถานีตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาของกรมอุตุนิยมวิทยา ทั้งสิ้น 27 สถานี ตั้งแต่ปี 1995-2015 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 31 ปี **รูปที่ 3** แสดงสถานีตรวจวัดอากาศ

2.2.3 ข้อมูลปริมาณน้ำท่าที่ได้จากการตรวจวัด

ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากกรมชลประทาน ณ สถานีตรวจวัดบ้านวังขนาย (K.11A) จากปี 1985-2015 โดยเป็นข้อมูลรายวันจำนวนทั้งสิ้น 31 ปี แสดงดัง**รูปที่ 3**

2.3 การประเมินปริมาณน้ำท่าเบื้องต้นโดยการใช้แบบจำลอง SWAT

เมื่อจัดเตรียมข้อมูลเสร็จสิ้น ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำเข้าสู่แบบจำลอง SAWT เพื่อใช้ประเมินปริมาณน้ำท่าเบื้องต้น โดยมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนได้แก่ การกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำ (Watershed Delineation), การกำหนดหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา (Hydrologic Response Unit: HRU) และการสร้างไฟล์น้ำเข้าข้อมูลแบบจำลอง SWAT จากนั้นปริมาณน้ำท่าเบื้องต้นจะถูกประเมินโดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 กำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำ (Watershed Delineator)

จากข้อมูล DEM แสดงดัง**รูปที่ 2** พบว่าบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง มีความสูงสูงอยู่ในช่วงระหว่าง -26 ถึง 2113 ม.รทก โดยขั้นตอนการกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอน DEM Set Up

- ขั้นตอนกำหนดเส้นลำน้ำ

- ขั้นตอนกำหนดจุดออก และจุดสำคัญในพื้นที่

- ขั้นตอนการกำหนด Main watershed และการคำนวณพารามิเตอร์

2.3.2 การกำหนดหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา (Hydrologic Response Unit-HRU)

การกำหนดหน่วยการตอบสนองทางอุทกวิทยา เป็นการกำหนดความละเอียดของหน่วยพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยให้พื้นที่ลุ่มน้ำสามารถมีลักษณะ HRU ที่หลากหลาย เช่น ตามลักษณะประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะของกลุ่มชุดดิน ความลาดชันของพื้นที่จริงให้มากที่สุดเป็นต้น ซึ่งในแต่ละ HRU จะมีความแตกต่างกันของแต่ละพื้นที่หรือแต่ละกริดเซลล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ทางด้านอุทกวิทยาที่เกิดจากปัจจัยทางด้านอุตุนิยมวิทยาของแต่ละ HRU ซึ่งการกำหนด HRU มีผลต่อผลที่ได้จากการประเมินของแบบจำลอง SWAT ค่อนข้างมาก

2.3.3 การสร้างไฟล์นำเข้าของแบบจำลอง SWAT

เมื่อกระบวนการข้างต้นเสร็จสิ้นขั้นตอนต่อไปเป็นการสร้างไฟล์นำเข้าข้อมูลการกำหนดลักษณะข้อมูลภูมิอากาศสร้างไฟล์ข้อมูลนำเข้าของแบบจำลอง SWATและการแก้ไขไฟล์ข้อมูลนำเข้าของแบบจำลอง SWAT

2.4 การตรวจสอบค่าความอ่อนไหวโดยใช้แบบจำลอง SWAT-CUP

เพื่อตรวจสอบความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ ผลปริมาณน้ำท่าเบื้องต้นจะถูกนำเข้าสู่โปรแกรม SWAT-CUP และพารามิเตอร์จำนวน 22 พารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินปริมาณน้ำท่า (Me et al,. 2015) แสดงดัง**ตารางที่ 1** ซึ่งจะถูกนำมาตรวจสอบค่าความอ่อนไหว โดย**รูปที่ 6** แสดงขั้นตอนวิธีการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินปริมาณน้ำท่า

Parameter_Name		Min_value	Max_value
EVRCH.bsn	Reach evaporation adjustment factor	0.50	1.00
SURLAG.bsn	Surface runoff lag coefficient	0.05	24.00
ALPHA_BF.gw	Base flow alpha factor	0.0071	0.0161
GW_DELAY.gw	Groundwater delay	0.00	500.00
GW_REVAP.gw	Groundwater “revap” coefficient	0.02	0.20
GW_SPYLD.gw	Special yield of the shallow aquifer	0.00	0.40
GWHT.gw	Initial groundwater height	0.00	25.00
GWQMN.gw	Threshold depth of water in the shallowaquifer required for returnflow to occur	0.00	5000.00
RCHRG_DP.gw	Deep aquifer percolation fraction	0.00	1.00
REVAPMN.gw	Threshold depth of water in the shallow Aquifer required for “revap” to occur	0.00	500.00
CANMX.hru	Maximum canopy storage	0.00	100.00
EPCO.hru	Plant uptake compensation factor	0.00	1.00
ESCO.hru	Soil evaporation compensation factor	0.00	1.00
HRU_SLP.hru	Average slope steepness	0.00	0.60
LAT_TTIME.hru	Lateral flow travel time	0.00	180.00
RSDIN.hru	Initial residue cover	0.00	10000.00
SLSOIL.hru	Slope length for lateral subsurface flow	0.00	150.00
CH_K2.rte	Effective hydraulic conductivity in the main channel alluvium	0.00	500.00
CH_N2.rte	Manning’s N value for the main channel	0.00	0.30
CH_K1.sub	Effective hydraulic conductivity in the Tributary channel alluvium	0.00	300.00
CH_N1.sub	Manning’s N value for the tributary channel	0.01	30.00
CN2.mgtthe	curve number	35.00	98.00

แผนงานแสดงการทำงานด้วยโปรแกรม Arc SWAT

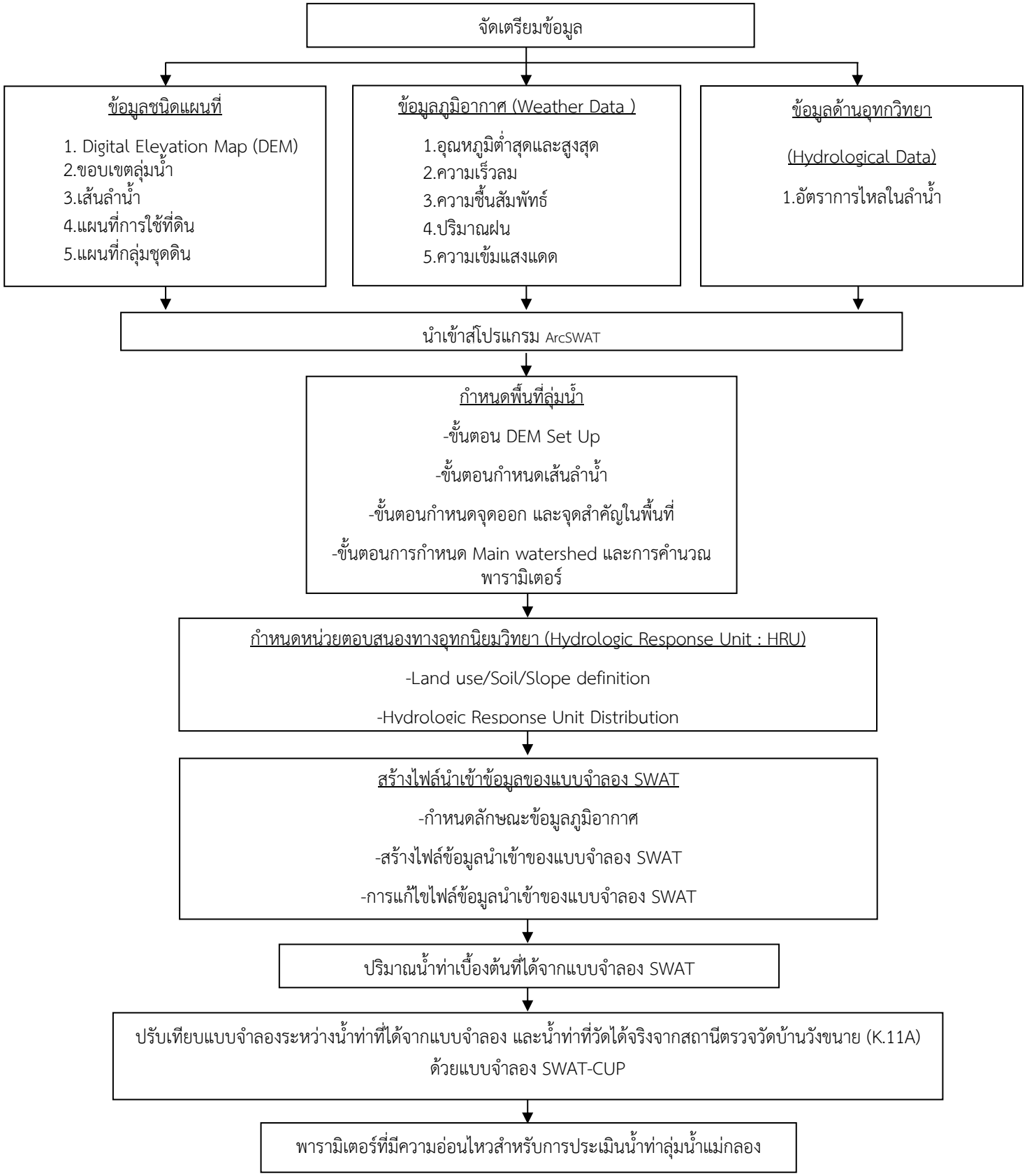

รูปที่ 6 แผนผังแสดงขั้นตอนวิธีศึกษาวิจัย

3 ผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งลุ่มน้ำแม่กลองออกเป็น 2 ลุ่มน้ำ ณ จุดตรวจวัดบ้านวังขนาย (K.11A) เพื่อให้สามารถนำผลปริมาณน้ำท่าที่ได้จากการตรวจวัด ณ จุดตรวจวัดดังกล่าวมาใช้ในการตรวจสอบค่าความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ได้ โดยผลจากการตั้งค่าแบบจำลอง SWAT พบว่าพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลองมีการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งสิ้น 30 ประเภท กลุ่มชุดดิน 10 ประเภท และได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดค่าหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา(Hydrologic Response Unit,HRU) โดยได้มีการกำหนดค่าหน่วยตอบสนองทางอุทกวิทยา ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน, ข้อมูลชุดดิน และความชันผิวดินในสัดส่วน 20:20:10 ตามลำดับ โดยมีจำนวน HRU ทั้งสิ้น 5 หน่วย **รูปที่ 7** แสดงผลการแบ่งลุ่มน้ำแม่กลองโดยแบบจำลอง SWAT

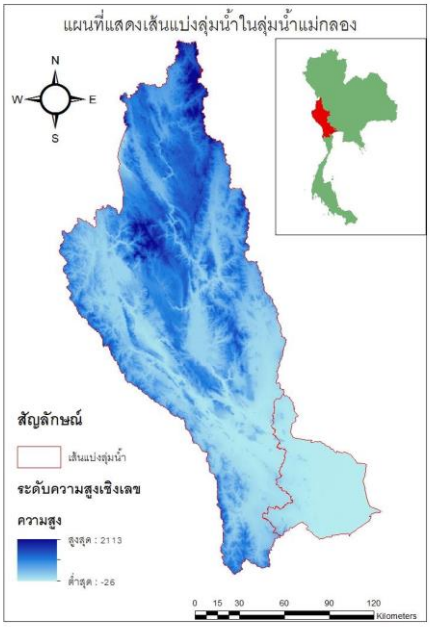

รูปที่ 7 แสดงผลการแบ่งลุ่มน้ำแม่กลองโดยแบบจำลอง SWAT

ผลจากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ในแบบจำลอง SWAT ด้วยโปรแกรม SWAT-CUP พบว่าพารามิเตอร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่ามากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ GW_DELAY.gw, SLSOIL.hru, LAT_TTIME.hru, GWQMN.gw, HRU_SLP.hru ตามลำดับ โดยมีค่า p-Value เข้าใกล้ศูนย์และค่า t-Stat ที่สูงที่สุด **ตารางที่ 2** แสดงค่าต่ำสุด-สูงสุด (Min-Max Value) ของค่าพารามิเตอร์ดังกล่าวและ **รูปที่ 8** แสดงถึงผลการวิเคราะห์ Global Sensitivity Analysis ที่ได้จากโปรแกรม SWAT-CUP

ตารางที่ 2 ค่าต่ำสุด-สูงสุด ของพารามิเตอร์ที่มีความอ่อนไหว 5 อันดับแรก

Parameter_Name		Min_value	Max_value
GW_DELAY.gw	Groundwater delay	0.00	500
SLSOIL.hru	Slope length for lateralsubsurface flow	0.00	150.00
LAT_TTIME.hru	Lateral flow travel time	0.00	180.00
GWQMN.gw	Threshold depth of water in the shallow aquifer for return flow to occur	0.00	5000.00
HRU_SLP.hru	Average slope steepness	0.00	0.60

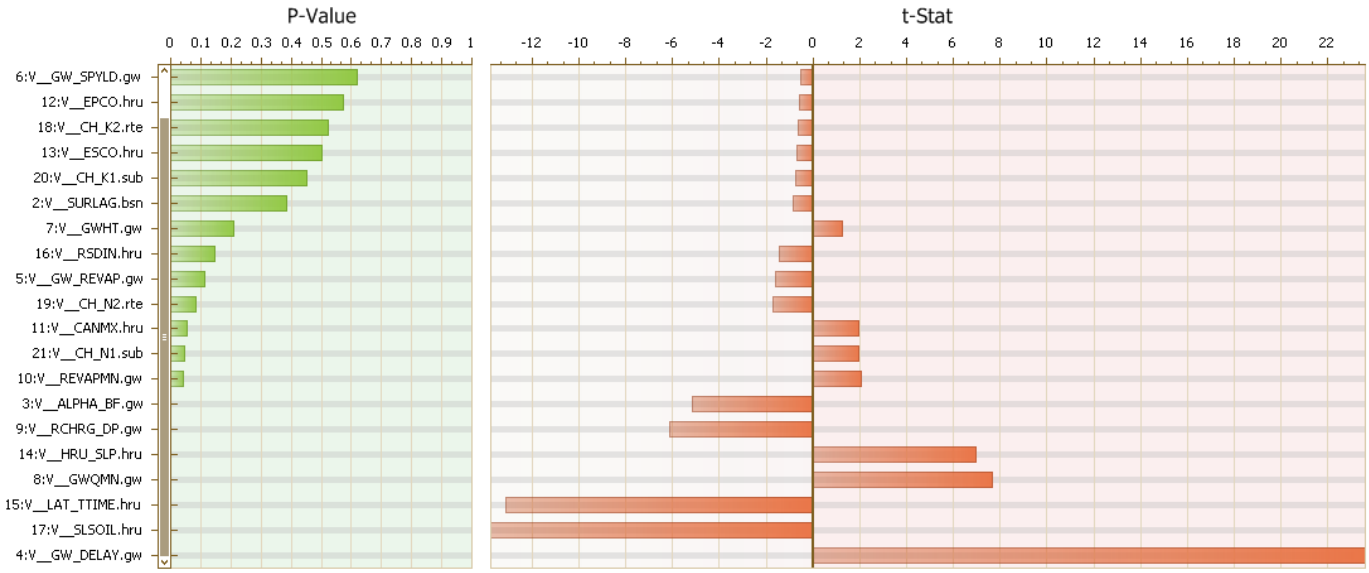

รูปที่ 8 ผลการวิเคราะห์ Global Sensitivity Analysis จากโปรแกรม SWAT-CUP

4 สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

จากผลการตั้งค่าแบบจำลองและศึกษาค่าความอ่อนไหวของแบบจำลอง SWAT ในการประเมินปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง พบว่าการกำหนดค่า HRU ได้จำนวน HRU ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มีการแบ่งช่วงความชันออกเป็นหลายช่วงและผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ศึกษามากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ GW_DELAY.gw, SLSOIL.hru, LAT_TTIME.hru, GWQMN.gw, HRU_SLP,hruตามลำดับ เนื่องจากข้อมูลปริมาณน้ำท่าเบื้องต้นที่ได้จากแบบจำลอง SWAT เป็นการใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของพารามิเตอร์ตั้งต้นจากแบบจำลองเองส่งผลให้การคำนวณปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ศึกษามีความคลาดเคลื่อนแฝงอยู่ด้วย ส่งผลให้การตรวจสอบความสมเหตุสมผลของแบบจำลองค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจหรือ Coefficient of Determination (R2) และ Nash-Sutcliffe Efficiency (NSE) อยู่ในเกณฑ์ที่มีความน่าเชื่อถือต่ำดังนั้นในขั้นตอนการศึกษาต่อไป ลำดับค่าความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะถูกนำมาใช้ในการปรับเทียบแบบจำลองในอนาคต เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของพารามิเตอร์ที่เหมาะสมและมีความถูกต้องแม่นยำต่อการประเมินน้ำท่าในลุ่มน้ำแม่กลองมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นสามารถนำวิธีการศึกษาในครั้งนี้ไปตรวจสอบค่าความอ่อนไหวของพารามิเตอร์ในพื้นที่ลุ่มน้ำอื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

[1] Arnold, J.G. and N. Fohrer. 2005. SWAT2000: Current Capabilities and Research Opportunities in Applied Watershed Modeling.Hydrol.Process. 19(3): 563-572.

[2] A.B., D.C. Edossa and E. Kositsakulchi. 2012. Simulation of Sediment Yield using SWAT Model in Fincha Watershed, Ethiopia.Kasetsart J. 46(2): 283-297.

[3] Hoanh, C.t., J.R.Y. Kittipong, L.C.B Guillaume and S.R. Vithet. 2010. Impacts of climate change and development on Mekong flow regime. First assessment-2009. MRC Technical Paper No. 29. Mekong River Commission, Vientiane, Lao PDR.

[4] กรมพัฒนาที่ดิน. 2542: โครงการกำหนดนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ, กรุงเทพฯ.

[5] ดุสิต มานะจุติ.2530. การสำรวจและการประเมินทรัพยากรที่ดิน. ภาควิชาปฐพีศาสตร์

คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[6] วิโรจน์ กิมาลา และ เอกสิทธิ์ โฆสิตสกุลชัย.2555. การประเมินปริมาณการไหลในพื้นที่ลุ่มน้ำเซโคน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 17, ณ โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์คอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ อุดรธานี.

[7] วิโรจน์ กิมาลา และ เอกสิทธิ์ โฆสิตสกุลชัย. 2556. การวิเคราะห์บัญชีน้ำของลุ่มน้ำเซโดน สปป. ลาว การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 18, ณ โรงแรมดิเอ็มเพลสเชียงใหม่.

[8]สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน).(2555).การดำเนินการด้านการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโครงการพัฒนาระบบคลังข้อมูล 25 ลุ่มน้ำ และแบบจำลองน้ำท่วมน้าแล้ง. บริษัท แอสดีคอน คอร์ปอเรชัน จำกัด

[9] สุวิทย์ อ๋องสมหวัง และ สุภักดิ์ กุลโท.2556. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อผลปริมาณน้ำท่ากรณีศึกษาลุ่มน้ำมูล.ม. 1-7. วารสารสมาคมสำรวจข้อมูลระยะไกล และสารสนเทศภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย. ปีที่ 14. ฉบับที่ 1.